

Onnettomuuksista, vaaratilanteista ja laatupoikkeamista ilmoittaminen

Ilmailumääräys GEN M1-4 määrittelee ilmoitusvelvollisuuden ilmailun vaaratilanteista, onnettomuuksista ja tapauksista, joissa lentoturvallisuus on saattanut vaarantua.

TTT-Aviationin toiminnassa sovelletaan ilmailumääräystä GEN M1-4 seuraavin lisäyksin:

- Tehdyistä lentoturvallisuusilmoituksista tulee toimittaa aina kopio koulutuspäällikölle
- Jos koululennolla (DUAL) tapahtuu vaaratilanne, onnettomuus tai tilanne, jossa lentoturvallisuus on voinut vaarantua, myös lento-oppilaan tulee tehdä itsenäisesti GEN M1-4 mukainen ilmoitus koulutuspäällikölle. Koululenkoilla ilma-aluksen päällikkö eli opettaja on velvollinen ilmoittamaan tapahtuneesta GEN M1-4 mukaisesti
- Oppilaiden harjoituslennoilla (PIC) oppilas toimii koneen päällikkönä ja on velvollinen tekemään ilmoituksen GEN M1-4 mukaisesti. Valvovan lennonopettajan tulee tehdä ilmoitus tapahtuneesta koulutuspäällikölle.
- Koulutuspäällikölle tulevat ilmoitukset jätetään yrityksen lennonvalmistelutilaan suljetussa kirjekuoressa, johon merkitään "Koulutuspäällikkö". Tehdystä ilmoituksesta tulee viipymättä ilmoittaa koulutuspäällikölle sähköpostilla tai puhelimitse. Ilmoituksen voi myös skannata ja lähettää sähköpostilla koulutuspäällikölle.

Laatupoikkeamista ilmoittaminen

TTT-Aviationin laadunvalvonta kuvataan Sisäisen valvonnan ja laadunvarmistuksen ohjeessa sekä Laatukäsikirjassa (LKK).

Kaikilla TTT-Aviation Oy Ltd:n toiminnassa mukana olevilla henkilöillä, riippumatta siitä kuuluvatko he vakituisen- tai freelancehenkilökuntaan tai oppilaisiin, on velvollisuus raportoida kaikista havaitsemistaan puutteista yhtiön toiminnassa suhteessa viranomaisensikä yhtiön omiin vaatimuksiin. Raportti tulee aina tehdä kirjallisesti yrityksen laatupoikkeamakaavaketta käyttäen. Mikäli on epäselvää, tuleeko asiasta tehdä raportti, on raportti tällöin tehtävä. Raportti toimitetaan koulutuspäällikölle joka numeroi saapuneet raportit tulojärjestyksessä. Koulutuspäällikkö ohjaa jokaisen raportin edelleen asiasta vastaavalle vastuuhenkilölle. Toimenpiteiden jälkeen vastuuhenkilö kirjaa raporttikaavakkeeseen tehdyt toimenpiteet, allekirjoittaa lomakkeen ja toimittaa sen takaisin koulutuspäällikölle. Todettuaan toimenpiteet riittäviksi koulutuspäällikkö allekirjoittaa lomakkeen ja toimittaa sen laatujärjestelmäarkistoon. Mikäli koulutuspäällikkö ei pidä toimenpiteitä riittävinä hänellä on velvollisuus ryhtyä itse tarpeelliseksi katsomiinsa toimenpiteisiin. Poikkeamaraportit jaotellaan kolmeen luokkaan vakavuusasteensa mukaan. Nämä luokat ovat **vakava (significant)**, **pieni (minor)** ja **huomio (notification)**.

Vakava poikkeama on luonteeltaan vaarallinen ja saattaa yksin aiheuttaa onnettomuuden, vaaratilanteen tai huomattavan toiminnallisen esteen. Kyseessä voi olla yksi suuri järjestelmävirhe,

ohjeistuksen puute tai vaatimusten vastainen toiminta. Vaihtoehtoisesti vakava poikkeama voi muodostua myös useasta pienemmästä asiasta, jotka yhdessä muodostavat huomattavan riskin.

Pieni poikkeama ei aiheuta välitöntä vaaraa, mutta vaatii kuitenkin toimenpiteitä. Korjaamatta jättäminen voi johtaa kehitykseen, josta syntyy suurempi ongelma tai vakava poikkeama.

Huomio on poikkeama, joka saattaa vaatia toimenpiteitä laadun ylläpitämiseksi. Luonteeltaan huomio voi olla myös kysymys organisaation vastuuhenkilöiden suuntaan.

Sellaisista poikkeamista, joista vaaditaan tehtäväksi ilmoitus myös ilmailuviranomaiselle, toimitetaan yhtiön sisäisen raportin lisäksi viranomaiselle menevä raportti voimassa olevien määräysten mukaisesti. Viranomaiselle tehtävästä raportista jätetään kopio liitteeksi yhtiön sisäiseen poikkeamaraporttiin.

Ohjeen hyväksynyt operatiiviseen käyttöön 30.1.2015.

Aarne Raunio
Koulutuspäällikkö

Antopäivä: 16.3.2011	Voimaantulopäivä: 1.4.2011	Voimassa: toistaiseksi
<p>Säädösperusta: Tämä määräys on annettu ilmailulain (1194/2009) 126 ja 131 §:n nojalla ja ottaen huomioon kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen (SopS 11/1949) liitteet 6 ja 13, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 996/2010 siviili-ilmailun onnettomuuksien ja vaaratilanteiden tutkinnasta ja ehkäisemisestä ja direktiivin 94/56/EY kumoamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/42/EY poikkeamien ilmoittamisesta siviili-ilmailun alalla.</p>		
<p>Muutostiedot: Tällä määräyksellä kumotaan 30.8.2006 annettu ilmailumääräys GEN M1-4 onnettomuuksista, vakavista vaaratilanteista ja poikkeamista ilmoittamisesta.</p>		
<p>Soveltamisala: Onnettomuuksista, vakavista vaaratilanteista ja poikkeamista siviili-ilmailussa Suomen alueella on ilmoitettava tämän määräyksen mukaisesti. Määräys koskee myös ilmailua suomalaisella ilma-alueella Suomen ulkopuolella tai Suomessa myönnetyn lentotoimintaluvan nojalla.</p>		

ilmailumääräys GEN M1-4 onnettomuuksista, vakavista vaaratilanteista ja poikkeamista ilmoittamisesta

SISÄLTÖ

1	ILMOITUSVELVOLLISUUS.....	1
2	ONNETTOMUUKSISTA JA VAKAVISTA VAARATILANTEISTA ILMOITTAMINEN	2
2.1	Ilma-alueen päällikkö	2
2.2	Lennonjohtaja ja lennontiedottaja	2
2.3	Muussa lentoturvallisuuteen vaikuttavassa tehtävässä toimivat henkilöt	2
3	VAARALLISET OLOSUHTEET	3
4	POIKKEAMISTA ILMOITTAMINEN	3
4.1	Pakollinen ilmoitus	3
4.2	Vapaaehtoinen ilmoitus	3
5	ILMOITUSLOMAKKEET	4

LIITTEUETTELO

Liite 1	LUETTELO VAKAVIEN VAARATILANTEIDEN ESIMERKEISTÄ	5
Liite 2	YHTEYSTIEDOT	6

1 ILMOITUSVELVOLLISUUS

Ilmailutoiminnassa kaikista tapauksista, joissa lentoturvallisuus on vaarantunut tai saattanut vaarantua, on ilmoitettava tämän määräyksen mukaisesti. Jos on epäselvää, edellyttääkö tapaus ilmoituksen tekemistä, on ilmoitus tehtävä.

Ilmailutoimintaa harjoittavan sisäiseen laadun- ja turvallisuudenhallintaan liittyvän ilmoituksen tekeminen ei vapauta velvollisuudesta tehdä tämän määräyksen mukaista ilmoitusta.

Ilmailutoimintaa harjoittavan on viipymättä tehtävä tämän määräyksen mukainen ilmoitus Liikenteen turvallisuusvirastolle, mikäli sen tietoon tulee tapaus, josta on ilmoitettava tämän määräyksen mukaisesti eikä ilmoitusta varmuudella ole vielä tehty.

Tämän määräyksen mukaan ilmoittaminen ei poista ilmoituksen tekijän ja ilmailutoimintaa harjoittavan velvollisuutta välittömästi ryhtyä tarvittaviin korjaaviin toimenpiteisiin vastaavien tapausten ehkäisemiseksi.

Mikäli mahdollista, aikomus tämän määräyksen mukaisen ilmoituksen tekemisestä on mainittava muille tapahtuneessa osallisena olleille.

Huom. tämän määräyksen mukaisen ilmoituksen tekeminen ei vapauta velvollisuudesta tehdä muualla lainsäädännössä edellytettyä muuta ilmoitusta. Ks. esimerkiksi asetukset 2042/2003 (huoltotoiminta-asetus) ja 1702/2003 (tyyppihyväksyntäasetus) sekä asetuksen 3922/91 mukaiset OPS 1 –vaatimukset.

2 ONNETTOMUUKSISTA JA VAKAVISTA VAARATILANTEISTA ILMOITTAMINEN

2.1 Ilma-aluksen päällikkö

Ilma-aluksen päällikön on viipymättä ilmoitettava onnettomuudesta ja vakavasta vaaratilanteesta asianomaiselle ilmaliikennepalveluelimelle ja Onnettomuustutkintakeskukselle. Ilmaliikennepalveluelimelle ilmoitus on tehtävä asianomaisella radiotaajuudella tai puhelimitse ja Onnettomuustutkintakeskukselle puhelimitse.

Liikenteen turvallisuusvirastolle ilmoitus on tehtävä kirjallisesti mahdollisimman pian tapahtuneen jälkeen. Mikäli mahdollista, kirjallinen ilmoitus Liikenteen turvallisuusvirastolle on lähetettävä esimerkiksi faksilla nopean tiedonkulun varmistamiseksi.

Ilmaliikennepalveluelimelle lennon aikana tehtävässä ilmoituksessa on mainittava kaikki oleelliseksi arvioitu tieto tapahtuneesta. Vaarallisia aineita kuljetettaessa on tieto niistä tilanteen salliessa sisällytettävä ilmoitukseen.

2.2 Lennonjohtaja ja lennontiedottaja

Lennonjohtajan ja lennontiedottajan on välittömästi tehtävä ilmoitus tietoonsa tulleesta onnettomuudesta ja vakavasta vaaratilanteesta oman vastualueensa aluelennonjohtoelimelle, jonka puolestaan viipymättä on ilmoitettava tapahtuneesta Onnettomuustutkintakeskukselle ja Liikenteen turvallisuusvirastolle. Aluelennonjohtoelimen on huolehdittava siitä, että Liikenteen turvallisuusvirastolle tehdään tapahtuneesta myös kirjallinen ilmoitus.

2.3 Muussa lentoturvallisuuteen vaikuttavassa tehtävässä toimivat henkilöt

Kun muussa lentoturvallisuuteen vaikuttavassa tehtävässä toimiva henkilö havaitsee onnettomuuden tai vakavan vaaratilanteen, on hänen välittömästi ilmoitettava siitä asianomaiselle ilmaliikennepalveluelimelle ja laadittava kirjallinen ilmoitus Liikenteen turvallisuusvirastolle.

Huom. Luettelo vakavien vaaratilanteiden esimerkeistä on tämän määräyksen liitteenä 1. Onnettomuustutkintakeskuksen ja Liikenteen turvallisuusvirastolle yhteystiedot ovat tämän määräyksen liitteenä 2.

3 VAARALLISET OLOSUHTEET

Lennon aikana tai muutoin havaituista ilmailutoiminnalle mahdollisesti vaarallisista olosuhteista, kuten lentoasema-alueella tai sen läheisyydessä havaituista linnuista tai lintuparvista, maatai suunnistussuhteiden häiriöistä, vaarallisista sääilmiöistä, vulkaanisista tuhkakilvistä ja korkeista säteilytasoista, on välittömästi ilmoitettava asianomaiselle ilmaliikennepalveluelimelle.

4 POIKKEAMISTA ILMOITTAMINEN

4.1 Pakollinen ilmoitus

Liikenteen turvallisuusvirastolle on tehtävä ilmoitus ilma-aluksen toimintaan, huoltoon, korjaukseen ja valmistukseen sekä lentopaikan toimintoihin ja lennonvarmistuspalveluihin liittyvistä vaaratilanteista, toiminnan keskeytyksistä, vioista, virheistä tai muista poikkeuksellisista tilanteista (poikkeamista), jotka vaarantavat, tai jos niihin ei puututa, vaarantaisivat ilma-aluksen taikka siinä olevien henkilöiden tai kenen tahansa muun henkilön turvallisuuden.

Ilmoitus on tehtävä niin pian kuin mahdollista, mutta viimeistään 72 tunnin kuluessa tapahtuneesta, ellei tämä poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi ole mahdotonta.

Huom. Ilma-alusten toimintaan, huoltoon, korjaukseen ja valmistukseen sekä lennonvarmistuspalveluihin liittyviä poikkeamia on lueteltu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/42/EY poikkeamien ilmoittamisesta siviili-ilmailun alalla liitteissä 1 ja 2.

Ilmoitusvelvollisia ovat seuraavat:

- ilma-aluksen päällikkö, käyttäjä tai haltija
- ilmailutoimintaan oikeuttavan luvan tai hyväksynnän haltija
- henkilö, joka suorittaa tehtäviä, joihin häneltä vaaditaan lupa toimia lennonjohtajana tai lennontiedottajana
- henkilö, joka toimii muussa lentoturvallisuuteen vaikuttavassa tehtävässä, ilmailutoimintaa harjoittavan palveluksessa, nimettynä vastuuhenkilönä tai lentoasemalla hallinto- tai johtotehtävissä
- henkilö, joka suorittaa ilma-aluksen maahuolintaan liittyviä tehtäviä, mukaan luettuina
- tankkaus, huoltotoimet, kuormauslaskelman laadinta, kuormaus, jäänpoisto ja hinaus
- henkilö, joka harjoittaa toimintaa, joka liittyy ilma-aluksen tai jonkin sen laitteen tai osan suunnitteluun, valmistukseen, huoltoon tai muuttamiseen
- henkilö, joka allekirjoittaa ilma-alusta tai jotakin sen laitetta tai osaa koskevan lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen tai huoltotodisteen
- henkilö, joka suorittaa tehtäviä, jotka liittyvät ilma-alusten suunnistussuhteiden
- asennukseen, muutostöihin, huoltoon, korjaamiseen, peruskorjaukseen, lentomittaukseen tai tarkastukseen
- henkilö, joka suorittaa tehtävää, joka on rinnastettavissa edellä lueteltuihin tehtäviin.

4.2 Vapaaehtoinen ilmoitus

Henkilö, joka havaitsee tai saa tietoonsa sellaisen lentoturvallisuuteen vaikuttavan asian, josta hänellä ei ole velvollisuutta tehdä 4.1 kohdan mukaista ilmoitusta, voi tehdä siitä vapaaehtoisen ilmoituksen.

Huom. Tietojen luottamuksellisuus on suojattu viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 § 1 momentin 16)-kohdassa.

5 ILMOITUSLOMAKKEET

Kirjallinen ilmoitus onnettomuudesta, vakavasta vaaratilanteesta ja poikkeamasta on tehtävä Liikenteen turvallisuusvirastolle lomakkeella Ilmoitus onnettomuudesta, vakavasta vaaratilanteesta ja poikkeamasta (LU3626) tai Vikailmoitus(LU3323).

Lomakkeita on saatavana suomen-, ruotsin- ja englanninkielisenä Liikenteen turvallisuusvirastolta, lentoasemilta ja Liikenteen turvallisuusviraston Internet-sivuilta (www.ilmailuhallinto.fi/lentoturvallisuusilmoitus).

Ilmoituksen voi tehdä myös muulla Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymällä lomakkeella. Poikkeuksellisissa tapauksissa kun lomaketta ei ole käytettävissä, ilmoituksen voi tehdä vapaamuotoisesti.

Liikenteen turvallisuusvirastolle osoitettavissa kirjallisissa ilmoituksissa on aina oltava ilmoituksen tekijän nimi- ja yhteystiedot, jotta Liikenteen turvallisuusvirasto voi lähettää ilmoituksen tekijälle tiedon vastaanottamastaan ilmoituksesta ja jotta Liikenteen turvallisuusvirasto pystyy tarvittaessa olemaan ilmoituksen tekijään yhteydessä lisätietojen saamiseksi tapauksesta. 4.2 kohdan mukainen vapaaehtoinen ilmoitus voidaan kuitenkin antaa nimettömänä.

Mikäli vastuu ilmoitusten toimittamisesta Liikenteen turvallisuusvirastolle on ilmailutoimintaa harjoittavan piirissä määrätty tietyille taholle, ei ilmoituksen tekijän tarvitse henkilökohtaisesti toimittaa laatimaansa ilmoitusta. Ilmailutoimintaa harjoittavan on tällöin sovellettava järjestelmää, jolla varmistetaan tämän määräyksen mukaisen ilmoitusvelvollisuuden toteutuminen.

Kim Salonen
Ylijohtaja

Samuli Vuokila
Yksikönpäällikkö

Liite 1 LUETTELO VAKAVIEN VAARATILANTEIDEN ESIMERKEISTÄ

Luetellut tapaukset ovat tyypillisiä esimerkkejä vakavista vaaratilanteista. Luettelo ei ole täydellinen, ja sitä voidaan käyttää vain ohjeena vakavaa vaaratilannetta määritettäessä.

- Yhteentörmäyksen uhka, joka on edellyttänyt väistöliikettä tai jonka yhteydessä väistöliike olisi ollut asianmukainen yhteentörmäyksen tai vaaratilanteen välttämiseksi.
- Juuri ja juuri vältetty maakosketus ilma-aluksen ollessa normaalisti ohjaajan hallinnassa.
- Keskeytetty lentoonlähtö suljetulta tai varatulta kiitotieltä tai lentoonlähtö tällaiselta kiitotiel-
tä, jossa porrastus esteisiin on vähäinen.
- Laskeutuminen tai laskeutumisyritys suljetulle tai varatulle kiitotielle.
- Vakava epäonnistuminen yritettäessä saavuttaa ennakoidut suoritusarvot lentoonlähdössä
tai alkunousussa.
- Kaikki tulipalot ja savu matkustajatiloissa tai rahtitiloissa ja moottoripalo, vaikka palo olisi
sammutettu sammutusvälineiden avulla.
- Kaikki tapaukset, joissa ohjaamomiehistön on täytynyt käyttää varahappea.
- Ilma-aluksen rakenteiden pettäminen tai moottorin rikkoutuminen, jota ei luokitella onnet-
tomuudeksi.
- Ilma-aluksen toimintaa merkittävästi haittaava useiden vikojen yhtäaikainen ilmeneminen
yhdessä tai useammassa ilma-aluksen järjestelmässä.
- Ohjaamomiehistön jäsenen toimintakyvyttömyys lennon aikana.
- Polttoainetilanteet, jotka edellyttäisivät ohjaajalta ilmoitusta hätätilasta.
- Vakavuusluokka A:n mukaiset kiitotielle tunkeutumiset (ICAO Doc 9870)
- Vaaratilanteet lentoonlähdössä tai laskussa, kuten vajaaksi jäänyt lasku taikka kiitotien
päästä tai sivusta ulos rullaaminen laskussa tai lentoonlähdössä.
- Järjestelmien pettäminen, sääilmiöt, lentotoiminta hyväksytyjen saavutus- ja raja-arvojen
ulkopuolella tai muut tapahtumat, jotka olisivat voineet vaikeuttaa ilma-aluksen hallintaa.
- Pakollisiin lennonohjauksen ja lentosuunnistuksen rinnakkaisiin järjestelmiin kuuluvan use-
amman kuin yhden järjestelmän pettäminen.

Liite 2 YHTEYSTIEDOT

Onnettomuustutkintakeskus

Päivystyspuhelin (24H): +358 50 5 112 112

Liikenteen turvallisuusvirastoIlmoitukset onnettomuudesta, vakavasta vaaratilanteesta tai poikkeamasta:

Trafi ilmailutoimiala
Analyysiyksikkö
PL 320
00101 Helsinki
Puhelin +358 20 618 500
Faksi +358 20 618 6297
tutkinta@trafi.fi

Vikailmoitukset:

Trafi ilmailutoimiala
Lentokelpoisuus
PL 320
00101 Helsinki
Puhelin +358 20 618 500
Faksi +358 20 618 6294

Lentoturvallisuusilmoituslomake
Ilmoitus onnettomuudesta, vakavasta
vaaratilanteesta tai poikkeamasta

☐ Vapaaehtoinen ilmoitus

TAPAHTUMAPAIKKA JA -AIKA

Tapahtumapaikka	Päivämäärä	Aika	Paikallisaika UTC
-----------------	------------	------	----------------------

ILMOITTAJAN HENKILÖTIEDOT

Nimi	Ika	Lähiosoite
Puhelin	Postinumero	Postitoimipaikka

ILMOITTAJAN LENTOKOKEMUS (arvio, jos tarkkoja tietoja ei ole saatavilla)

Ko. ilma-alustyyppiä	Kokonaislentokokemus
----------------------	----------------------

ILMA-ALUS

Rakentamistunnus	Kutsunumero	Tyyppi
------------------	-------------	--------

LENNON KUVAUS

Lähtöpaikka	Lähtöaika	Laskupaikka	Laskuaika
Määräpaikka	Miehien lkm	Matkustajien lkm	Lennon suorittanut ansiolentoyhtiö / korho
Lennon tarkoitus	Lennon vaihe tapahtumahetkellä		
Lentosäännöt	Ilmatilan osa	Ilmatilaluokka	
☐ VFR ☐ IFR		A B C D E F G+ G	

SÄÄLOLOSUHTEET TAPAHTUMAHETKELLÄ

Tuulen suunta ja nopeus	Tuulen laatu	Valoisuus
* / kts, puuskat kts	Tuulen voimakkuus	Päivänvalo
Väestövoimakkuus	Sääolosuhteet	Hämähäki
km	Sääolosuhteet	Yö
Pystysuunnassa	Sääolosuhteet	Säde
ft	Sääolosuhteet	Säde
hPa	Sääolosuhteet	Säde
Muuta (esim. kiihtöolosuhteet)	Sääolosuhteet	Säde

LINTUÖRMÄYKSEN TIEDOT

Ohjain ja varoitettu linnusta	Lintujen lukumäärä	Linnun koko	Keskisuuri	Suuri	Lintulaji
☐ Kyllä ☐ Ei		Pieni			
Ilma-aluksen korkeus (ACL)	Nopeus (IAS)	Laskutunnus / tulotunnus			
		☐ Pöytä ☐ Ei			

TAPAHTUMAN KUVAUS

Selitys tapahtumasta

(Tarvittaessa jatka kääntöpuolella) Lilla 1 ☐

Henkilövahingot Lilla 2 ☐

Ilma-aluksen vauriot Lilla 3 ☐

Ilmoittajan arvio tapahtumasta Lilla 4 ☐

Ilmoituksen tekijä

☐ Ilma-aluksen päällikkö ☐ Lennonjohtaja ☐ Lennontiedottaja ☐ Muu, mikä?

Päiväys, allekirjoitus ja nimenselvennys